

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posilať predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Pravotenie sa.

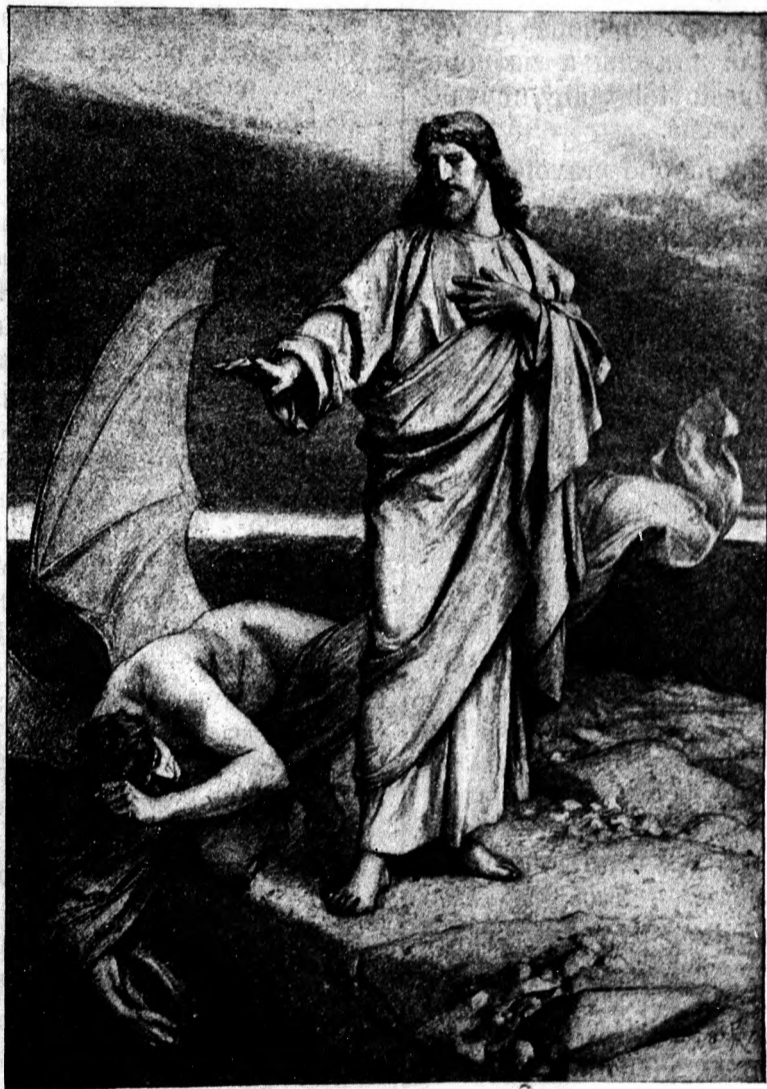
Kto sa chce učiť, ten sa z pojednávania rozpočtu mohol mnohému priučiť. Pojednávanie rozpočtu je najvhodnejšia príležitosť, aby bol pojednávaný a pretriasaný stav celej krajiny. Pri pojednávaní krajinárskeho rozpočtu vyslanci majú príležitosť, aby sa do podrobna obznámili so všetkými odvetvami administrácie, aby upozornili ministrov na všetky chyby, na všetky nedostatky, ktoré v tom lebo onom obore administrácie zkusili.

Ačkoľvek pojednávanie rozpočtu každoročne drahý čas trváva, predsa nezodpovedá všetkým požiadavkám. My si vec tak predstavujeme, že povinnosťou vyslancov pri pojednávaní rozpočtu nie siahodlhé vyraďovanie udajných nadužívaní pri voľbách, lež upozorňovanie vlády na potreby, na nedostatky, ktoré tu alebo tam zkusili v obore administrácie. Krajinskí

radšej mali by vládu upozorniť, aby tu alebo tam založila buď školu, buď železnicu vystavila, alebo

nejaký priemyslový podnik podporila, aby obyvatelia prišli k zárobku. Toto sa čiastočne aj dialo, nie ale v takom pomere, jako to záujem obyvateľstva vyžaduje. Nuž ale nejdeme teraz nikomu včítky robiť. Toto pojednávanie rozpočtu bolo prvé od prevedených volieb a tak je prirodzená vec, že hlavnú úlohu hraly nadužívania pri voľbách. Pravdaže tieto nadužívania v skutočnosti nikde neboli, ale zato muselo sa o nich celé týždne hovoriť.

Nejdeme sa teraz obšírne rozpisovať o pojednávaní rozpočtu, z debatty poukázať chceme na jeden smutný zjav. Pri pojednávaní rozpočtu ministerstva pravosúdia, minister upozornil snem, že počet pravôt s roka na rok rastie obrovsky. Toto je smutný

Ježiš pokúšaný od diabla.

vyslanci pri pojednávaní rozpočtu nemajú sa na-
 toľko zaoberať s osobnými záležitosťami, jako

úkaz. — Pravotenie sa nikdy a nikde neposlú-
 žilo k dobru a osohu obecnstva. Nechceme tu

rozhodne odsudzovať každé pravotenie sa; ved sa bez pravotenia nedá ani človečenstvo myslieť. A na to sú krajinské sudy, aby jedonkaždý občan, ktorý je v práve svojom ukrátený, hľadal pravdu pri nestranných súdoch. Pri tejto príležitosti chceme široké obecenstvo vystríhať iba od daromného, prílišného pravotenia sa, ktoré dáva mnoho práce súdom a občanov ukracuje na čase a majetku.

Keď kto prezkúma pravoty, ktoré bývajú zadané pri okresných súdoch, musí sa až zhroziť, jaké malichernosti slúžia často za predmet dlhotrvajúcich pravôt. Ďalej zabolí človeka srdce, keď zkúma pravotiace sa stránky a vidí, jak v mnohých pádoch blízki pokrevní stoja oproti sebe čo pravotiace sa stránky. Ba dosť často sa stáva, že otec syna, syn otca, matka dcéru alebo dcéra matku pravotí. A prečo? Pre maličkosti alebo následkom nedorozumenia.

Minister pravosúdia pri pojednávaní rozpočtu jeho ministerstva pripomenul, že sa počet pravôt minulého roku rozmnožil o pol milliona. U nás sa aj predtým ľudia veľmi pravotili a žiaľbohu, tak sa zdá, že toto zlo, miesto toho, aby ubývalo, s roka na rok obrovsky zrastá.

A čo má za následky mnohé pravotenie sa. Pravotiaci sa ľudia získajú si za prvé vždy mnoho nepriateľov; za druhé, mnohé pravotenie sa odťahuje ich od riadnej každodennej práce, zapričňuje im mnohé trpké dni a noci a tým podryva ich zdravie a ukracuje život. Za tretie stojí ich veľmi mnoho kelčikov, ktoré peniaze by mohli na osožnejšie veci vynaložiť.

Z tohoto vidno, že pravotenie sa, zvlášte daromné, bezcielne nedonáša nikdy iné, lež len vždy škodu. A že sa ľudia napriek tomuto tak radi pravotia, toho príčina leží v tom, že medzi nimi nepanuje opravdová kresťanská láska.

Jedine tomuto treba pripisovať tú okolnosť, že ľudia ani tú najmenšiu krivdu nechcú ztrpieť, lež pomstychtive utiekajú sa k súdom a tam hľadajú odpomoc. Odpomoc síce najdu, lebo veď súd každému prisúdi spravodlivosť. Ale o mnoho krajšie, o mnoho múdrejšie by bol patričný spravil, keby utrpené ublíženia, alebo krivdu kresťanský bol odpustil. Tým by si bol získal priateľa, nebol by mal ustávanie a trovy.

Milí čitatelia ráčte si dobre rozvážiť, keď sa chcete pravotiť. Nikdy nezabúdajte, že z pravotenia sa iba advokáti majú osoh, a vy len škodu. Práve preto, keď vám kto ublížil, radšej mu odpustíte, než aby ste ho hnali pred súd. Keď ste ct. čitatelia utrpeli krivdu, vždy si dobre rozmyslite, či sa vyplatí mesiace, ba často roky pravotiť, aby ste obdržali vynáhradu, ktorá vynáhrada vás stojí často celý majetok.

Žime vo svornosti, láske a bratskej shode so svojimi spolublížnymi; neurážajme nikoho, neubližujme nikomu, aby sme neboli hnatí pred súd. A keď nám kto ublížil, keď nám kto krivdu spravil, odpustíme mu a nepravofme sa, lebo tým si získame mnoho priateľov, zašporujeme si mnoho daromných výdavkov a nevystavíme sa mnohým neprijemnostiam.

Slovo k rodákam.

Poukázali sme najnovšie na pyšnú výpoveď Ferdinanda Zichyho, že totiž dľa neho ľud nemá iného spoľahlivého radcu okrem svojho kňaza. Dokazovali sme, že kto k ľudu hovorí, má a musí byť úprimný, otvorený, spravodlivý, a dnes dokladáme ešte i to, že taký má a musí byť vo výpovediach svojich jasný a určitý tým cieľom, aby poslucháčov svojich do omylu a pochybnosti neuviedol. Takým musí byť, a to v tej najväčšej miere ten, ktorý nielen dľa osobných vynikajúcich vlastností, ale aj dľa svojho vysokého postavenia zvláštnu úctu požíva a neobyčajným vplyvom honosiť sa môže.

Ľudári nadišputovali vám, že jediní vaši priatelia, zástupcovia a radcovia sú kňazovia, a pod týmto zvlášte kaplánikov myslia, ktorí miesto aby svoje kňazské povinnosti konali, tieže čo najviac zanedbávajú a v odpustiteľnej nezkúsenosti a neumelosti svojej ľud hlúpymi pochvalami do škody i posmechu uvádzajú. Aby ale svojim sobeckým agitáciám čím väčšiu platnosť vyzískali a dôveru čím istejšie zaopatřili si mohli, s neobmedzenou obľubou používajú k tomu slová a výpovede svojich duchovných predstavených, menovite biskupov. A tu bohužiaľ nachodia prajné prostriedky, lebo títo vysokí kňazovia, Boh zná, z akých príčin obľubujú si v tom, že vo svojich cirkevných listoch používajú výrazy neurčité, všeobecné, ktoré bársjako ale ľahko prekrúcať a ku akýmkoľvek cieľom a zámerom upotrebiť sa dajú. Biskupi pravda nepíšu ľudu, lež robia to kňazstvu, o ktorom musia predpokladať, že má istú vzdelanosť, že i vzletnejšie ich reči vstave je pochopiť v pravom smysle, no mali už dosť príležitosti presvedčiť sa o tom, že ich predpokladania sa nevyplňujú, a že nižšie duchovenstvo ich vážne slová s prekrúcaním k zavedeniu, omámeniu, ba aj búreniu pokojného ľudu upotrebuje. A nie div, že to robí, keď mnohé výpovede arcipastierov sú tak nezretné, povrchné všeobecné, že z nich horúce i studené, suché i mokré vyčítať a vyložiť možno.

Takto k svojim agitátorským cieľom používajú «Kresťan» pôstny list arcibiskupa jágerského, v ktorom vraj napomína kňazov, aby upozornili vraj ľud na «pretvarovanie sa nápadov proti ná-

boženstvu namerených» aby «odkryli nastrosené osídla a aby zamedzili cestu takým šachierstvom u ľudu.» Nech tomu rozumie kto chce bez vysvetlenia; no a vysvetlenie môže byť stonásobné a každé viac-menej pravde podobné. Takto písať nesmie ten, koho povinnosťou je, aspoň malo by byť, poučovanie a pestovanie pokoja. Z tohoto famózneho listu uverejňuje «Krešťan» ešte nasledovné: «kto by mohol tajf, že najzvláštnejšie náruživosti, verejné nespravodlivosti, bezuzdná žiadosť panovania, neobmedzený zápas moci, neverné spravovanie práva, ťuchierske vyfiglovanie zákonov, ošklivé stranníctvo, sobecké utláčanie svobody a rovnoprávnosti, ba i rozličné ukrutnosti neraz prikryté krásnym menom vlastenectva pustošia základy spoločenstva?» Nuž či možno povrchnejšie a všeobecnejšie hovoriť? Čo, proti komu je tu povedané? «Krešťan» pravda v týchto slovách hľadá odsúdenie liberalismu, a v zaslepenosti svojej vidieť a uznať nechce, že z týchto všeobecných sťažností veľiká časť naň a na jeho stranu padá. Lebo kto budí, vyvinuje a dráždi veškeré náruživosti v krajine, ak nie ľudová strana? Je to spravodlivosť a nie je to bezuzdná žiadosť panovania, keď kňazia všetkých veriach vplivom a mocou viery a náboženstva za slepé nástroje svojej vôle podmaniť sa usilujú? Nie je to figlovanie nástrojov, keď oni svoje trestuhodné buričstvá ako vierou a Bohom predpísané povinnosti predstaviť sa snazia? Nie sú to ukrutenstvá a utláčanie slobody, keď každého im podriadeného veriaceho za korisť pekla vyhlasujú, jestli sa opováži mať svoju vlastnú im protiviacu sa mienku? Nuž či jágerský arcibiskup nezatraca aj ich pochvaly? My myslíme a veríme, že áno, zatraca, jestli nie, nech to sám povie.

Vy ale rodáci moji, nedajte sa mámiť ani s hora ani s dola, ani so strán. Skúmajte a uvažujte sami, lebo tak sa zdá, že okrem samých seba iného úprimného radcu nemáme.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Úprava pre matrikárov. V snemovni vyslancov pri pojednávaní rozpočtu viac ráz hovorilo sa o tom, ba minister vnútra bol aj interpelovaný v tej záležitosti, že niektorí matrikári nerešpektujú dostatočne nariadenia, ktoré sú vydané ohľadom toho, kedy sa má svatba vydržiavať a tým zapričiňujú zmätky a zavdávajú príčinu k ponosiam. Následkom tohoto minister vnútra uznal za potrebné matrikárom vydať úpravu, aby čas, v ktorom majú byť stránky sobášené, vopred, dľa možnosti už hneď pri vypísaní ohlások ustálili a aby vždy mali ohľad na

slušné žiadosti svatobníkov. Minister vnútra aj to nariadil vrchnostiam, aby tých matrikárov, ktorí zvykli týždenne iba raz sobášif, kdežto okolnosti to viackrát vyžadujú, prinútily, aby týždenne viac dní určili, v ktorých budú sobášif. Konečne dodal minister, že tí matrikári, ktorí sa proti tomuto nariadeniu prehrešia, budú prisne trestaní.

Noví fõišpáni. Jeho Veličenstvo vymenoval za fõišpána do békésskej stolice Juraja Lukácsa, a za fõišpána do beregskej stolice Viktora Hagaru.

Vyslanec Karol Morzsányi znovu zvolený ablegát v elibetsabetskom predmestí v Budapešti, vzdal sa mandátu. Už v minulom čísle boli sme pripomenuli, žeby Morzsányi najmúdrejšie spravil, keby mandát neprijal, a toto sa aj stalo.

Morzsányi hlavne preto sa zriekol po druhý krát ablegátstva, lebo videl, že ho liberálna strana nechce prijať do lona svojho. Tá liberálna strana predsa len nepozostáva zo samých takých vyslancov, ktorí masné hrnce vylizujú, jako to o nejroztrubuje ľudová strana. O Morzsányimu sa dokázalo, že lízal masný hrniec, a liberálna strana ho hneď vylúčila zo svojho lona. Ct. čitatelia môžu aj z tohoto pádu vidieť, že liberálna strana pozostáva zo samých čestných ľudí, ktorí sa neženú za vlastným ziskom, lež majú na srdci len blaho krajiny.

Rozmnoženie žandárov. Častejšie bolo cítiť, že je primálo žandárov. Aby sa tejto nehode odpomohlo, minister honvédstva v usrozučení s ministrom vnútra nariadil rozmnoženie žandárov. Minister nariadil jednotlivým veliteľstvám, aby počet mužstva čím skôr rozmnožily a menovite nato hľadely, aby za žandárov braly zvlášte súcích a takých ľudí, ktorí sa zaviazu k dlhšej službe.

Otvorenie rakúskeho snemu. Po prevedených voľbách Jeho Veličenstvo v pondelok otvoril rakúsky snem trónnou rečou. Kráľ v trónnej reči za najsúrnejšiu úlohu pokladá obnovenie colnej a obchodnej smluvy medzi dvoma polovicami monarchie.

Pripomenul aj zahraničnú politiku a čo povedal o záležitostiach na ostrove Kréte, to veľmi uspokojive účinkuje, lebo zo slov kráľových dozvedeli sme sa, že sú europejské mocnosti rozhodnuté pokoj za každú cenu udržať. Ubezpečil, že sa jednomyslnému zakročeniu veľmocí podarilo zamedziť nebezpečie, ktoré povstalo na Východe, súčasne vyslovil aj tú nádej, že Gréckom nerozmyslene vyvolaná krétanská otázka bude k všeobecnému uspokojeniu riešená. Cieľom spoločného zakročenia je to, aby dneskajší stav bol udržaný, tedy Turecku nebude nič odobraté. Trónna reč dáva Turecku tú radu, aby prekazilo ďalšie nepokoje, lebo jak to nespraví, tak veľkú zodpovednosť prevezme na seba.

Z ostrova Kréty. Povstalci na ostrove Kréte nechcú sa nijak poddať. Keď už lode europ. mocností obkolesily ostrov, povstalci napadli pevnosť Malaxa a pobili Turkov skoro až do posledného chlapa. Keď toto videli velitelia lodí, začali strieľať na povstalcov, ktorí len po dlhšom

odpore opustili pevnosť. Z povstalcov 300 mŕtvých zostalo na bojišti.

O krátky čas po srážke pri pevnosti Malaxa, udala sa krvavá srážka aj pri Alikiam, kde tiež viac povstalcov padlo.

Poneváž Grécko nechce odvolať svoje vojsko z ostrova Kréty, európejské mocnosti pravdepodobne zavrú aj prístavy Grécka.

KRAJINSKÝ SNEM

Snemovňa vyslancov po vybavení rozpočtu pojednávala viac, menšieho významu návrhov a v piatok začala pojednávať rozpočtový zákon. Pojednávanie tohoto zákona volá sa všeobecne *appropriáciou*. Appropriácia nenie nič iné, ako povolenie vláde, aby odhlasované prijmy a výdavky krajinské, t. j. krajinský rozpočet previedla, čím snem vo vláde dôveru skladá. Pojednávanie rozpočtového zákona je spolu vyslovením dôvery oproti vláde, práve preto opozičné strany, ktoré nemajú dôveru vo vládu, zvykli svoje stanovisko objasniť a vláde nedôvera hlasovať, čo sa aj teraz stalo.

Dňa 23. marca. Dnes sa pojednávalo viac menších návrhov, asfice návrh zákona o sriadení hranice medzi Uhorskom a Stýrskom, ďalej návrh zákona, o dohodnutí sa s Talianskom, jako budú zaokrývať trovy nemajetných chorých. Zatým bol prijatý návrh zákona o ustálení hranice medzi Uhorskom a Bukovinou a konečne návrh zákona o postupe obchodných námorníkov.

Dňa 24. marca. Dneskajšie zasadnutie bolo vyplnené samými interpelláciami.

Julo *Várossy* interpeloval ministerského predsedu ohľadom tej zprávy, ktorú ministerský predseda uverejnil v jednom tunajšom časopise a v ktorej zpráve podáva svoj náhľad o inkompatibilite a zvlášte o inkompatibilitnom páde grófa Gejzu *Andrássyho*. Rečník vidí v tejto zpráve nátlak na inkompatibilný odbor snemu, kde sa teraz pojednáva záležitosť štyroch vyslancov.

Ministerský predseda barón *Bánffy* odpovedal, že keď má právo každý človek mienku svoju verejne povedať, on čo ministerský predseda tiež musí mať to právo. Teraz sa všade hovorí o inkompatibilite, všetky časopisy píšu o tejto otázke, aj on tedy vyslovil verejne svoju mienku. Ostatne nehovoril o tých pádoch, nad ktorými má súdiť inkompatibilný odbor a tak ani nerobil nátlak naň. — Odpoveď bola v známosť vzatá.

Ján *Molnár* interpeloval ministra vnútra v záležitosti dvoch matrikárov, ktorí sa udajne dopustili nešprávnosti.

Dňa 26. marca. Dnes sa započalo pojednávanie rozpočtového zákona, tak zvaná *appropriácia*.

Referent August *Pulszky* v krátkosti odporúčal k prijatiu návrh rozpočtového zákona.

Gróf *Albin Csáky* rozoberal predovšetkým, prečo sú opozície proti vláde. Neodvislá a 48-ická strana žiada neodvislé Uhorsko. I liberálna strana, ku ktorej rečník náleží, rada by videla, keby na tom mieste, kde

stojí rakúsko-uhorská monarchia, stál mocný, veľký uhorský štát, štát Mateja Korvina, ale históriu zmeniť nemožno. Uhorsko na základe vyrovnania z r. 1867. ktorého je liberálna strana verným privržencom, napreduje a od roku 1867 stojí na takom stupni a robí také pokroky, ako nikdy predtým. — Ludová strana opponuje vláde pre cirkevno-politické zákony. Príčinu opponovania nedrží za dostatočnú a ani by sa ďalej nezaoberal s ľudovou stranou, keby jej jeden člen, gróf Ján Zichy počas pojednávania rozpočtu nebol spomenul potrebu konservatívnej strany. Rečník by nedržal za chybu, keby ľudová strana bola opravdu konservatívna, ona je ale takou nie. On v ľudovej strane nenachodí konservativizmus, ale nachodí len ďaleko siahajúcu reakciu. Uпотреbenie cirkevných znakov na korteské ciele a fanatizovanie nevzdelaného obyvateľstva nenie konservativizmus ale anarchistický smer. Základom a hlavnou podmienkou konservatívnej strany je, že drží v úctivosti vrchnosti. A čo robí ľudová strana? Všade podryva vážnosť a úctu snemu a vrchnosti a roztrusuje náboženskú nenávisť. Potom prešiel na obviňovanie pre zneužívanie pri voľbách, pre ktoré opponuje národná strana. Ľutuje, že sa pri voľbách udávajú zneužívania, ale sa to deje všade tam na svete, kde sú voľby. Vyzýva, aby sa všetci činitelia verejného života zaujali za to, aby sa zneužívania pri voľbách čím lepšie zamedzili. Po každých voľbách odznievajú ponosy proti zneužívaniu pri voľbách, rozdiel je len v tóne tých ponôs. Pre tie nemožno zodpovednou robiť len jednu stranu. Keď by väčšina vo všetkom chcela urobiť zadosť žiadostiam menšiny, to by sa rovnalo samovražde. Rozpočet prijíma.

Karol *Eötvös* v mene Kossuthovej strany hovoril a odôvodnil, prečo sa strana táto nechová dôverou proti vláde.

Rudolf *Páder* preto hlasuje nedôveru vláde, lebo vidí, že vláda nechce vyhubiť nadužívania pri voľbách.

Dňa 27. marca. Dnes sa ozvala aj národná strana, ktorá na pojednávaní rozpočtu nebrala účasť, t. j. bola passivnou. Julo *Gullner* osvedčil sa, že národná strana neodhlasuje rozpočtový zákon. Zatým zaoberal sa s rečou grófa *Albina Csákyho*, ktorý tvrdil, že sa Uhorsko mohutne vyvinulo pod dualizmom. Rečník uznáva, že sa Uhorsko v istom smere vyvinulo, vzdor tomu ale nenie s vývinom spokojný. Potom hovoril o nadužívaniach pri voľbách.

Michal *Nagy* podvracal chýry o nadužívaniach pri voľbách. Vyzdvihol, že *Bánffyho* zásluhou je, že medzi národom a kráľom panuje dobrý pomer. Poukázal nato, že ministerský predseda svojou politikou pozdvihol vývin a samostatnosť Uhorska. Zásluhou vlády je, že väčšia časť tých obrovských millionov, ktoré sa posielali do cudzozemska, ostáva teraz doma, lebo vláda stará sa o základanie nových priemyselných podnikov, následkom tohoto mnohí robotníci najdú poctivý zárobok doma. Vlode dôveru hlasuje.

Gejza *Polónyi* odpovedal na reči *Molnára* a hlavne grófa *Albina Csákyho*.

Gróf Štefan Tisza. Vytýka opposíciám, že iné nevedia len posudzovať účinky vlády; toto nenie dostatočné, treba aj dôkazy predostrieť, že vláda zle robí, čo robí. Národnej strane dokázal, že preto sa umenšil počet jej prívržencov pri voľbách, lebo politika strany nenie ani teplá, ani chladná. Potom hovoril o ľudovej strane. Pri voľbách jedna čiastka kňazstva zabudla na svoje povinnosti oproti vlasti a zneučila sväté veci. Návrh zákona prijíma.

Dňa 29. marca. Karol Kálmán ľudový vyslanec hovoril dnes úplné tri hodiny, že o čom, to ani sám nevie. Zrnom jeho reči bola revisia cirkevno-politických zákonov. Zatým oznámil troch vyslancov, menovite grófa Štefana Tiszu, Karola Hieronymiho a Lukáča Enyediho, že zastávajú pri jednotlivých bankách také úrady, ktoré sa nesrovnávajú s vyslanectvom.

Josef *Farkas* preto neprechováva dôveru oproti vláde, že uviedla do života cirkevno-politické zákony.

Anton *Mócsi* bránil ľudovú stranu proti nápadom z liberálnej strany. Rečník tají, žeby katolícke kňazstvo bolo odoprelo liberálnym voličom prisluhovanie sviatostí. Keď to niektorý kňaz urobil, tým len škodil záujmom ľudovej strany. Ale pre skutky jedného človeka nemožno odsúdiť celú stranu. Návrh zákona neprijíma.

Na konci zasadnutia ministerský predseda oznámil, že vo štvrtok budú volení členovia kvótového výboru. S tým bolo zasadnutie zakončené.

Po večeri.

Tomáš: Pochválen buď Ježiš!

Martin: Až na veky, amen! A, vítajte u nás!

Tomáš: Pekne vám ďakujem. Čože porábate, čo?

Martin: Nuž hľa, čože mám v nedelu porábať, práve teraz som dostal časopis, tak som kuknul do neho, čo ozaj nového vo svete.

Tomáš: A čože za noviny držíte, sused?

Martin: Ľaľa, toť „Opravdového Kresťana.“

Tomáš: Pán Boh ma zavaruj! Ani ho na oči vidieť nechcem. A že opravdového?! Radšej povedzte že tatárskeho a pohanského Kresťana držíte. Ja na moju kresťansko-katolícku dušu by ho ani do ruky nevzal. Náš „Kresťan“, ten áno, ten sa môže opravdovým menovať, lebo je to číra-čistá pravda.

Martin: Nie že tak, nie, sused Tomáš, neverte vy tomu všetkému, že je to tak, ako vám to druhý do vašej hlavy chce nabiť. Vidíte, ja nikoho neodsúdim, ani nepozvem takým alebo onakým, kým sa o ňom sám nepresvedčím, tým ale menej na výpoveď druhého. Ja rád prečítam aj váš časopis, aby som sa presvedčil, či má pravdu ten alebo onen, alebo aby som si mohol z obidvých úsudok utvoriť. Povedzte že vy mne sused, čo by to bol za sudca, ktorý by na vypočutie len jednej stránky tú druhú, bez všetkého vypočutia odsúdil?

Tomáš: Pravda, že by to nebolo po pravde.

Martin: No vidíte, vy tiež podobne súdite o našom časopise. Ešte ste ani len náš časopis v ruke ne-

mali, a predsa ho odsudzujete a takým alebo onakým nazývate.

Tomáš: Akože by nie, keď náš pán farár jednoducho o ňom káže a hovorí, a to nič chvalitebného, ba aj čítať nám ho prísne zakazuje.

Martin: Hľa, tu sme! To je tá veľiká chyba, že ste nielen vy susedko, ale spolu všetci prívrženci ľudovej strany malomyslného ducha, ktorého pomútiť vstave je strašiak vo zboží. Otvorte už raz rozum a dobre chápajte, že náš a váš časopis podobá sa dvom v rozopre žijúcim susedom, zpomedzi ktorých i jeden aj druhý kričí, že má pravdu. Prv ale, kým by sa pravda jednomu alebo druhému mala prisúdiť, neslobodno za číru-čistú pravdu alebo za sviatosť držať horekovania jedného, bez vypočutia druhého.

Tomáš: Susedko, vy mne tak k srdcu začínate hovoriť, že sa mi len teraz oči otvárajú a začínam poznávať falošnosť a bezočivosť ľudovej strany. Ba už by som aj pristal ten váš časopis čítať, ale ako počúvam, predsa sa to len nepatrí našich jednotlivých pánov farárov tak na posmech obrátiť alebo o nich nepekne veci písať.

Martin: A ako k tomu prídu tí páni farári, koho sa im len ľúbi, bez všetkej príčiny s čiernou zemou zmiešať, alebo ho o jeho dobré meno pripraviť? Či je česť a dobré meno ľudí svetských dačo menej, než dobré meno a česť kňazská?!

Tomáš: S tým sa ale uráža naša cirkev a viera potupuje.

Martin: Povedzte že vy mne sused, keď ja na príklad zločinca a jeho skutky zamlčím, či ja s tým spoločenstvu osožím? Či som ja potom nie taký ako onen galgan, lebo ho — keď aj nie skutkom, ale mlčaním alebo okrašľovaním jeho špatných skutkov — podporujem? Pravda toto všetko na rováš spoločenstva. Keď pastier salaša oprašivie, nech ho salaš alebo bača odpraví, pravda utratí jedného prašivého valacha, ale zachráni krídla oviec od istej choroby.

Netreba, ba ani neslobodno tieto veci zamlčovať a okrašľovať, ale v každom vskrsnutom páde na javo doniesť. Týmto dokážeme, že sme nie slepi a že radšej vidíme od vekov až na veky spravodlivého Pána, ako nespravodlivých a nehodných sluhov Jeho, ktorých len takto možno nútíť k zadržaniu ich sľubu.

Tomáš: Teraz som len porozumel z vašich rečí, že je potrebné si počítat, aby človek mohol nad tým lebo oným úsudok vyniesť. Hľa, čo som sa len z tej biblie dačo podučil, už vám viem vaše slová potvrdiť, že „Pán Boh aj prvých našich rodičov Adama a Evu z raja von vyhnal, keď sa dopustili užívania ovocia zakázaného.“

Martin: Tak je, čítať a vzdelávať sa, keď je to len možné, a keď k tomu zbýva čas, ale aj to nielen jednostranne, lebo tým by ste zase docielili len to, žeby ste jednu alebo druhú vec tak posúdili, jako ste zprvoti posúdili nášho „Opravdového Kresťana.“

Tomáš: Nuž ale keď sa tak s čítaním zaoberáte, a ako hovoríte, aj nášho „Kresťana“ čítavate, vysvetlite

že vy mne to, ako mám tomu rozumieť že našu ľudovú stranu upodozrievajú, akoby jej vodcovia s národnosťami boli vyjednávali, ba že sa aj sama ľudová strana s nimi spojila.

Martin: Pravda, viacej novín bolo písalo o tom a upodozrievalo ľudovú stranu. Ja som to držal ale za celkom chybné a nepravdivé, nie sice preto, ako by jeden-druhý vodca nebol vyjednával, lebo ak chce byť ablegátom inšie mu ani nezbývalo.

Pozrime že, kto sú podujatelia a šíritelia ľudovej strany a presvedčíme sa, že skoro bez výnimky všetci pastieri cirkve katolíckej ako aj evanjelickej na hornom vidieku, ktorí v cnostach vlastenectva veľmi nevyunikajú. Akí sú tedy valasi, také je aj stádo.

Tu sme tedy na čistom, že ľudová strana je nič inšie, ako prepriato-slovenská, alebo inakšie panslávská strana, ktorej vodcovia pod názvom ľudovej strany a pod pokrývkou cirkevnej politiky náš ubiedený slovenský ľud trávia.

Tomáš: Nuž a čože chcú tí prepriatci?

Martin: Nič dobrého pre náš ľud slovenský, ktorý už od tisíc rokov s bratmi Maďarmi v tejto istej vlasti v shode a vo svornosti prebýval a prebýva, a ktorý teraz nesvedomiti buriči proti nim búria a huckajú.

Mne sa zdá sused, že 48-ho počas revolúcie aj vy ste boli dobrovoľníkom?

Tomáš: Akože by nie, ešte som nemal ani šesťnásť rokov, keď ma zverbovali za Hurbanistu. Keď som ale videl, že Hurban nejde na pomoc Maďarom, ale že chce podporovať Nemca a Rusa, zapľuval som všetko a prešiel som na druhú stranu. A že som toto urobil, nebanujem, nie preto, že tú malú pensiu dostávam, ale preto že som nebojoval proti svetlu a že budem mať spokojnejšie odpočinutie ešte i v tom hrobe.

Martin: Hanba a posmech na našich Slovákov, ktorí počas revolúcie na bratov Maďarov ruku neprávne pozdvihli. Dobre vieme, že náš slovenský ľud za časov pred revolúciou bol najväčším bremenom poddanstva obťažovaný. Ale bratia Maďari povstali proti týmto oškľivým a ťažkým putám poddanstva. A čo vidíme?! Hurbana, ako vedie pikami, kosami a sekerami ozbrojený maloletý slovenský ľud proti nim. Či to nebol boj sám proti sebe?! Tuná už len rozum musí človekovi zastat nad takouto zaslepenosťou.

Tomáš: Mal som ja rozum, že som kosu odhodil.

Martin: Alebo týmto terajším prepriatecom sa nepáči, že je vo vlasti našej úradnou rečou, reč maďarská. Nuž či je to nie hlúposť nad niečím takým sa paprčiť?

Možno bude vám známo, sused, že krajina naša má 16 millionov obyvateľov, z ktorej summy skoro pravá polovica je Maďarov a druhá polovica Slovákov, Rusínov, Rumunov, Nemcov, Srbov, Horvatov a Slovincov. Je tedy len po pravde, keď je úradnou rečou reč národa toho, ktorý je vo väčšine, a ktorý touto vlastou čo podmanenou už od tisíc rokov vládze.

Pozrime len jako by to vyzeralo, keď by každá národnosť mala svoju úradnú reč. Či by to nebolo každo-

denné hašterenie a sekirovanie jeden druhého? Či by to nebol ten najväčší zmätok, ktorý panoval len pri stávaní veže babilonskej?

Aby ale štát všetkému tomuto vyhnul, za úradnú reč uznal reč maďarskú.

Nuž a keď bola rečou úradnou reč nemecká, alebo latinská, prečo že sa vtedy neohlášali proti tomu? Lebo sa azda báli o hlavu. Bratia Maďari prelievaním svojej vlastnej krvi vydobili slobodu, slobodnú tlač a slobodomyslnosť, nielen pre seba ale aj pre všetky národnosti s nimi bývajúce, a teraz tieto, to jest ich falošní proroci opovážia sa na ratolesti svetla iným vydobitej štebotat, a celý svet salármirovať, že jaké ohromné krivdy, potlačenia a prenasledovania musia znášať.

Tomáš: Nuž a v Amerike, kde som päť rokov bol na jeden dúšok, nahnané je národov z celého sveta a predsa je úradnou rečou len jedna reč, anglická, ktorú nieže napádať, ale — bárs je jak ťažká — usiluje sa každý naučiť.

Martin: To sa samosebou rozumie. Keď my docieľiť chceme, aby sa ľud slovenský vzdelával a napredoval, nesmie ho v tom hatiť, aby krem slovenčiny aj druhý jazyk, a najme jazyk maďarský znal.

Tomáš: Nuž veru je pravda, v Pešti koľko ráz musel som sa dívať ani tela na nové vráta, keď ma maďarsky oslovili, a keď som sa nemohol porozumieť, musel som ďalej biediť a hladovať.

Martin: Keď už len raz uznáte neveríci Tomáš, že je tomu tak! Teraz vám len ešte to chcem opakovať, že by ste nikdy pokiaľ vás, bude všemohúci P. Boh živíť, nesúdili jednostranne, ale radšej bezstranne, lebo len takto docielite a sa presvedčíte o čirej pravde.

Tomáš: Nuž ale keď tí páni farári...

Martin: Pánom farárom povedzte, žeby bez príčiny ľuďom na cti neutrhali, žeby sa ľudu nenatískali za predstavených vo svetských záležitostach, žeby úrady a úradné osoby neponižovali a nebudú sami poníženi a žeby skrivodlive nesúdili a nebudú nikdy sami súdeni.

Tomáš: Majte sa dobre susedko, idem, lebo mi treba statok krmiť, budem vás ale prosiť toho „Opravdového Krestana“ niekedy počítat.

Martin: Oj vďačne. S Bohom!

Bicellus.

DOPISY.

Oslany, 25. marca.

Otený Pán Redaktor!

Mám to šťastie Váš časopis čítat od vzniknutia jeho. Jestli ktorý, tak Váš časopis plným právom zasluhuje svoje meno „Opravdový Krestan.“ V tomto časopise dočíta sa človek mnoho dobrých poučných vecí o láske k Bohu, k vlasti a o láske k blížnym. Však naša svätá viera učí nás: „miluj blížneho svojho, jako seba samého.“ V našom milom „Opravdovom Krestanovi“ nenachádzame rozličné urážky a táraniny, Váš časopis

nebári ľud, nepriúča ho k zlému, takéto niečo robí len nesvedomitý človek, jakým je aj ten, čo v 12-tom čísle „Kreštana“ z Oslían uverejnený dopis písal.

Voľby obecného predstavenstva sa u nás už previedly. Aj tu sa dokázalo, že ohromná väčšina obyvateľstva sú dobrí vlastenci a liberáli, celé predstavenstvo pozostáva zo samých liberálov. O liberáloch vieme, že aj doteraz, čo len mohli, všetko dobré vykonali v prospech mestečka. Z ľudárov sa, chvala p. Bohu, ani jedon nedostal do predstavenstva; sú to ľudia nespoľahliví. O ich statočnosti presvedčili sme sa pri minuloročnej ablegátskej voľbe, tu aj bývalý rychtár Ján Polónyi bol proti takému dobrodincovi, jaký je náš ablegát Ján Klobusiczky. Náš pán ablegát nám vo veľkom nešťastí roku 1892, keď celé mestečko vyhorelo, bol našim najväčším dobrodincom, lebo sossbieral do 7000 zlatých milodarov a rozdal medzi pohorencov. Ďalej od vlády vymohol nám značnú pôžičku bez úrokov. Toto je potom ablegát ľudu, ktorý s ľudom cíti, za blaho jeho obetuje a ustáva sa. Toto je opravdový „ľudový“ ablegát; nech ho pán Boh mnohé roky živí!

Priateľ ľudu.

Lisková, dňa 28. marca.

Slavná Redakcia!

Dňa 23. marca tohoto r. bol znovu zvolený výbor, ako si to tunajší pán farár a dekan rímsko-katolícky žiadať mohol. Rozumie sa samosebou, boli vyvolení všetci z ľudovej strany. Nás liberálnych občanov a bývalých výborníkov nechali tak. Mysleli si, veď ste vy už sriadili obec, teraz už môžeme my pokračovať. Mali sme my aj dosť práce za tých šesť rokov, najmenej 3000 zl. osuhu sme obci urobili, ktoré peniaze by bola istotne, keby nie my dvaja, obec zaplatila.

Po tomto zvolení tohože výboru bola pojednávaná záležitosť tunajších ev. občanov, straniva gruntu pod školu, o ktorý obec už päť rokov prosili. Záležitosť táto bola pred stoličným výborom pojednávaná, odtiaľ bola ale nazpät zaslaná ešte raz pred obecný výbor. A čo sa stalo už po treťi raz. Pán farár a dekan odhlasoval, že „nedáme“. Počuli ste to už dakedy v šírom svete, žeby pod školu neboli chceli dať plac? nadovšetko p. farár? Takéto niečo som ja ešte nikdy nepočul.

Povie niektorý z ct. čitateľov, keby ste vy evanjelici liskovskí boli s nimi, vlastne s ľudovou stranou držali, boli by vám skorej dali. Mýlite sa veľmi ct. čitatelia, veď som už hor podotknul, že je tomu už päť rokov čo pýtame, a pred piatimi rokami nebolo ešte ani slýchu o ľudovej strane. Teraz nech súdi nestranné čitateľ, jaká je to lož, keď „Kreštan“ trúby do sveta, že drahí bratia evanjelici, my chceme, nehladiac na druhé vyznania, aby sa každému rovno meralo.

Zákon z roku 1868. hovorí: „Keď jedna stránka náboženská z obecnej pokladnice dostáva podporu, i druhá stránka náboženská má sa stať účastnou takej podpory.“ Myslite si ct. čitatelia, že nám toho doprajú? Veru nie, každý rok musíme najprv u stolici žalovať a keď stolica privolí, znovu za tú summu žalovať. Tak je to aj teraz zažalované u slúžnovského úradu na dva roky. Pán farár nepovie, veru tí chudáci nech neplatia toľkú prirážku, veď im nechceme dať nič. Teraz mi už uveria ct. čitatelia, žeby sme sa skorej dožili pravdy v tej najtmavšej Afrike!

Zimny sme mali málo a sňahu ešte menej; naproti tomu ale máme dosť dažďa. Len sa bojíme rozvodnenia Váhu, keď nám každý rok mnoho škody narobí. Brehy nestačíme robiť, lebo nám ich každý rok tu i tu voda pokazi. K tomu ešte dlhý drevený most potrebuje vždy

mnoho opravy. Ja by som myslel, že keby sa o to patričné vrchnosti postaraly, žeby vláda predsa pomohla peňažite ako to i pri druhých riekach robí. Veď nech si to len pozre rozumný človek, kolká je to práca a predsa táže obec nevládze všetko.

O nedlho budeme mať voľbu rychtárov, nezameškám sdeliť ct. čitateľstvu, akého nám vyvolia, či bude vedieť dobre písať a či bude len na rychtársku palicu značiť.

Nového nič teraz, iba nám mladý Kohút odviedol mládku do Sv. Martinčeka. S Bohom

Andrej Rosinský.

Na Rovniach (trenč. st.), koncom marca.

Veľactený Pán Redaktor!

Ja veru nepísavam do novin, lebo sa ja do toho čo sedliak a roľník nie veľmi rozumiem. Je pravda, že som bol volakedy mládenským rychtárom, ďalej som to ale nedoviedol, a preto jak nejakú chybu spravím, prosím Vás ráčte to napraviť a tak podať verejnosti týchto mojich pár riadkov.

Dnes som bol navštíviť v susednej farnosti chrám Boží, práve vtedy som ta prišiel, keď pán farár učili, jako máme veriť čo dobrí kreštania. Potom rozkázal, aby ľudia išli siahly spúšťať, lebo že sa to musí robiť, kým je voda; prišlo mi síce na rozum tretie Božie prikázanie. Nuž ale keď sa musí robiť, tak sa proti tomu nedá nič namietnuť a Jozef Šlajber mal masné hrnce plné, nuž a kto masť, aj vozí a on nechce vozit len po vode, lebo by ľudia viac zarobili na vozoch a potom by masné hrnce vyschly.

Ďalej oznamovali v spomenutom kostole, že bude voľba rychtára, p. farár vyzýval veriacich, aby si len kreštana volili. Že je tam mnoho luteránov, kalvínov a židov, to som videl, lebo sviatok Zvestovania Panny Marie oznámený bol na piatok 26. marca. Snáď je to tak v tom ľudovom kalendári a pán farár sa preto pomýlil; škoda takéto kalendáre ľudu natískať, v ktorých sa ani pán farár nevyzná. Potom čítal evanjelium: „Kto nenie so mnou, je proti mne.“ Ale ľudia si povrávali, že nebudú s p. farárom voliť, lebo že by im potom aj Narodzenie Spasiteľa o deň neskoršie padlo, že oni budú voliť len s tými, ktorým Zvestovanie Panny Marie padne na štvrtok 25. marca.

U nás nateraz neočut nič zvláštneho, budúce Vám viac sdelím.

Osef Klincec.

Zázrivá, 20 marca 1897.

Mnohovážny Pán Redaktor!

V noci pred sv. Jozefom zúril na našich stranách strašný víchor. Blískanie, hrmavica, kamenec a silný vetor strachom naplnily srdcia ľudí nenavyklých na takéto včasné úkazy prírody. Jedni to pripisovali tej tanečnej zábave, ktorá sa v tú noc v Dolnom Kubíne vybavovala; iní zas tomu, že sa v tú noc ztratený zlodej obesil, čo náš chrám ozbýjal.

Pán Boh na všeliaký spôsob dáva nám na vedomie svoj hnev, a preto aj táto včasná búrka je výjav hnevu Božieho. Dosť veľký je to trest Boží, keď nám takto s jarom odfahuje; zima už trvá päť mesiacov, — statok už šiesty mesiac na maštali; — krm sa už ide minúť a živnosť po dosť biedne úrodnom roku tiež. Ale veď sa Pán Boh musí aj hnevať a nás trestať, — lebo jeho mieru trpezlivosti sme už preplnili nepravostami. Medzi nepravostami a briechemi je hlboko zakorenené u nás: smilstvo, chlipnosť a cudzoložstvo.

Čistota, stydlivosť, nevinnosť, — čnosti oproti týmto hriechom postavené, u nás už v malom dieťati bývajú udusené; a máte vedieť rodičia, že z týchto chýb vás Pán Boh súdiť bude jednú prísne.

Veľmi drahý a vzácny poklad je nevinnosť a predsa ju dieťa veľmi ľahko stratí. Pred malými deťmi sa nič nemá také hovoriť a činiť, čo ony ešte slyšať a vidieť nemajú. Čo dieťa malé vidí a slyší, to sa mu vodre cez oči a uši do duše a čuší v nej za čas, jako by ho tam ani nebolo. Po niekoľkých rokoch deti — už jako mládenec a dievka, — robia, mlúvia tak, jako to pred tým jako dečka vídávaly.

„Sindlie na dachu“ zvykli hovorievať opaterní ľudia takému, kto pred deťmi nestydaté reči mlúvi, — jako by oheň na strechu vyhadzoval.

O čomkoľvek a jako rodičia mlúvia, čo činia alebo nečinia, všetko to je pre dieťa velice dôležité. Avšak ešte mocnejšie pôsobí na dieťa zlé tovaryšstvo, ktoré kazí dobré mravy. Nielen vy rodičia nebuďte svodcami a zkazami svojich dietok, aby ste nedbanlivosťou svojou nevinnosť v srdciach dietok neotrúvili, ale pečujte, aby dietky vaše len také tovaryšstvo milovali, ktoré nenie zkazou ich nevinnosti.

Sám Kristus Pán volá: „Beda tomu, kto pohorší jedno z malých dietok.“ A

Pohan Jurenál učí ťa:
Učiť treba malé dieťa.
Páchaš-li čo neslušného,
Styď sa veku nevinného
A keď ťa zlost k hnevu svádza,
Nemlúvniatko nech odrádza.

Lež drabí rodičia, nad nevinnosťou dietok svojich treba vám strážiť nielen v tom tak zvanom veku detin-
skom, ale musíte na ňu prísne dohliadať aj neskôr.

Čím väčšie je nebezpečenstvo, tým väčší musí byť dozor.

Nepúšťajte vaše malé deti a nenoste ich k tanečným zábavam, lebo tieto bývajú hrobom nevinnosti vašich dietok. Ešte je dieťa malé, už ho matka na tanec teperí — keď vládze chodiť, ide ono samo a postáva tam do mraku.

Pri tanci premilá nevinnosť omdlieva, a keď ide domov, do hrobu chodíva. U niektorých ten hriech v duši skôr začne vytŕčať svoje rožky, u iných neskôr; a nedbanliví rodičia mu ich neoblamujú.

A to nočné túlanie mládeže kam to vedie? Rodičia! Na noc zamknete maštale, aby vám voľakto ovcu lebo kravu nevyviedol, a keď len malý buchot pobadate, už idete pozrieť, čo je to? A či o vašu dcéru alebo syna tiež máte takú starosť? Tých vám síce nikto neukradne; ale ich nesmrteľná duša a s tou i duša nedbanlivého otca a neopatrnej matky môže zahynúť na veky. Prečo teda otče, matko, máš väčšiu starosť na svoj dobytok než na svoje dieťa? Čože povieš, keď ti jednú Sudea Boží predloží tú otázku: „Jako si plnil rodičovské povinnosti?“

A keď už ten tvoj syn alebo dcéra má voľajakú známosť, teda pozor rodičia, aby tá dcéra nevydláždila si cestu do stavu manželského smrteľnými hriechami! Bedlivým okom sprevádzaj svoje dieťa, aby čistým svedomím pristúpilo ku sobášu, aby právom nieslo ťa veniec nevinnosti.

Ale darmo tuto píšem; veď keď učenia a kázne našich duchovných vám nič neosožia, nespomôže iba trest Boží. Potom ale beda nám; lebo s hriešnymi budú i nevinní trpet.

Jeden z kresťanských vychovávateľov takto píše o rozprávani hanebných, neslušných vecí:

„Hrešia ťažko, ktorí mlúvia hanebné slová pred nevinnými chlapcami a dievčatmi, lebo tí vinnými ľuďmi všetkých hriechov, ktoré pôjdu z ich nesmyslných rečí. Lebo tento útlý, nezkúsený vek veľmi snadno poruší sa takými rečmi, a čo nad to horšieho, podrží veľmi dlho nečisté reči. Jako môže vykoreniť zo seba dievča alebo chlapec hanebné slovo, ktoré počuly? Semä je zasiate a pučí v srdci bez vôle dieťaťa. Potom rastie vo zvláštnych podivných myšlienkach, z ktorých sa taký človek zpovedať nechce a predsa sa ich nezproští. Beda tebe, ktorý si vliel v čisté srdce, ktoré o tej veci ničoho nevedelo, toľko namáhania, nebezpečia a jedu. Nezprzil si síce telo, ale nakoľko si len mohol, zprzil si dušu, ktorá je drahšia nad telo.“

Bárby niekoľko týchto riadkov pripravilo stály príbytok svätej čistoty v mnohých srdciach, ktorá čistota robí človeka anjelom. S úctou *Fr. Zeus Ludomil.*

BESEDNICA.

Nehas, čo ťa nepáli.

Milý Priateľu!

S dobrým úmyslom píšem Ti tieto štyri slová: „Nehas, čo ťa nepáli.“ Dúfam, že sú Ti nie nové. Počúvame ich dosť často, opakujú sa ony v rozličných pádoch, asnaď pamätáš, že sme toto zlaté pravidlo mali už i v prvej čítanke, z ktorej sme sa pred tridsaťpäť rokami učili. Vlastne neučili, ale je to jedno. To pravidlo je už storočné zrako ľudskej múdrosti. V národnom múdrosloví je takých zlatých právd a pokynov nie na hrsti, ale o mnoho viac a rozumie sa, že proti ničomu tak často nehrešíme, jako proti týmto už vyskúmaným a osvedčeným radám.

Tieto štyri slová by vlastne stačili za odpoveď Tvojho listu, ktorým sa ma spytuješ, jako sa máš chovať v príčine známosťi svojho milovaného bratranca a priateľa, ktorý sa chce oženiť, chce si vziať za manželku dievku, ktorá dla presvedčenia jeho celej rodiny a Teba pre neho sa docela nehodí a že s ktorou bude nešťastný, sa všetci bojíte.

Priateľu! Nehas, čo Ťa nepáli! Už som to zkusil, že jako sa podobné dobrovoľné hasičstvo nedobre vypláca.

Veď som už raz i ja padol do pokúšenia radíť vo veci, keď som radšej múdre mohol mlčať. Mal som tiež priateľa, ktorý si chcel za manželku vziať svoju vlastnú slúžku a túto paňou učiniť, o ktorej sme ale všetci ostatní, jeho dobrí, oddaní priatelia celkom inak smýšľali jako on, a niektorí z nás mali i istú zkusenosť, a to veľmi neprijemnú.

V rade priateľov bolo usnesené, aby sa mu to vymlúvalo. Povinnosť táto bola jednodlasne mne určená. Siel som k priateľovi a najkrajším, najvľúdnejším spôsobom usiloval som sa, aby som mu „otvoril oči.“ Následok môjho pokusu bol, že sa počas štyr nediel oženil.

Od toho času sme ani slova jedon s druhým nezamenili. Jeden každý z nás ztratil priateľa čo pre mňa tým boľastnejšie bolo, na mňa tým viac účinkovalo, keď som sa neskoršie, ba my všetci jeho verní priatelia, presvedčili, že je veru náš predošlý priateľ veľmi nešťastný. A to len z tej príčiny, že sme ho od tejto ženby odvrátiť chceli.

Ale nielen že som ztratil priateľa, ale ešte, ako som sa neskoršie presvedčil, mal som v ňom môjho naj-

väčšieho nepriateľa. Lebo — a to si dobre zapamätuj — môj bývalý priateľ mňa vždy za pôvodcu jeho nepríjemného „domáceho šťastia“ považoval. Že som ja s tým zvinil, že sa on práve oženil, pretože som ho ja od toho odrádzal. Keby som bol mlčal, bol by si prv rozmyslel. Ale po mojom zakročení on sa oženil mne, ba všetkým nám práve na vzdor.

A tak uváž moje slová a ľudské pravidlo, ktoré som postavil na hlavu mojej odpovede. A jestli ale uznáš, že si mne za moju poradu niečím povinný, prosím Ťa zodpoved mi na moju otázku čo najsvedomitejšie, s ktorou sa ja k Tebe v mojich pochybnostiach obraciam. A tá znej: „Mám zavierať otvorené dvere alebo nie?“

Mohol by si mi i mojimi slovami odpovedať, alebo len odpísať: „Nehas, čo ťa nepáli.“ Ak práve sa tu i iné príslovie môže použiť: „Všetkému človek vyhnuť nemôže.“

Ale milý priateľu, dovoľ, aby Ťi vysvetlil prečo sa k Tebe s touto neobyčajnou otázkou utiekam.

Vieš, kde bývam. Vo veľkom, starobyľom dome, snáď storočnom. Už ani neviem, ktorý básnik riekol, že dom do najkrajšieho veku vstupuje vtedy, keď päťsto rokov má. „Môj“ dom — myslím — nemá už do tejto staroby ďaleko. Bývam, ako vieš, vo dvornej budove. Divám sa z môjho bývania do rozsiahlej panskej zahrady, ktorá nedotknutou zostala od toho povestného zubu času, ktorý nám naše pamiatky hryzie, ba premieňa na nové a pripravuje „starožitnosti“ pre potomkov, ktorí nasledovať budú za nami po päťsto rokoch.

V tomto dome je vo dne veľmi pekne, príjemne, ale tým je to špatnejšie, nepríjemnejšie v noci. Keď sa z nejakého spolku o dvanásť v noci domov navraciam, a keď idem cez ten dlhý dvor popri mnohých dverách železom obitých, o ktorých veru neviem, že čo sa za nimi nachodí; keď stúpam popri zamrežených oknách premnohých skladov, ktoré bohvie čo v sebe skrývajú, veru ma mráz prechodí. Kroky moje sa ohlasujú po kamenistej chodbe, veru, úprimne Ťi vyznám, že mi je vtedy neveselo okolo srdca. Správca domu už dávno zas v perinách leží, veď po otvorení brány hneď sa odo mňa stratí a ja len stúpam, stúpam so stisnutým srdcom, nejedna nepríjemná myšlienka prebehne v mojej hlave, ale tým radšej som, keď už zamknem dvere môjho bývania, v ktorom už od tak dávna trávim dni môjho mládeckého života.

Raz, minulej jaseň, bolo to v novembri, v noci vrátil som sa domov z dobrej spoločnosti. Sviatil som si jako obyčajne mojím lampášikom, dívajúc sa pozorne pred seba a i za sebou. Nemôžem za to, ale vždy keď domov idem tak ma v dome tomto istá trúchla bázeň ujme, kde sa snáď nejedna pekná historka odohrala. Myslím si, že či tu ozaj nechodia v noci duchovia obyvatelov neprirodzenou smrťou života pozbavených. Môžeš vedieť i Ty, že domy staré mnoho podivného pamätajú.

Svietiac si tedy, jako obyčajne, tu jako vyjdem na prvé poschodie vidím na jednom bývaní dvere otvorené.

Zastal som. Čo mám urobiť? O polnoci a dvere tohto poriadneho pána sú nezavreté! Veď je tu vždy zavreté všetko. Počúval som, a zdalo sa mi, že počujem šuchot. Myslel som si, že to nemôže byť šuchot ale snáď sa mi to len tak zdá, pretože sú mi moje čuvy rozdrážené. Všade okolo bolo hrobové ticho. Dotkol som sa dverí, ba som ich i potiahol a tie sa do korán otvorily. Tma bola v svetlici, kde dvere viedly, nikde ani dychu, nikde ani šuchu.

Opatrnosť mi kázala, aby som niekoho z domácich zobudil, veď bolo treba len zazvonit a vysvetliť tomu kto príde, prečo som to urobil. Ba ani to som nemusel

urobiť, len dvere potisnúť a ony sa zavrú tak, že dnu alebo von len ten môže ísť, ktorý kľúč má a si tiež otvorí.

Áno, ale tu mi napadlo: čo sa stane vtedy, keď sa vráti pán, istý nie veľmi vľúdny učbár, ktorého opatruje stará, polohluchá žena. Snáď on niekde odišiel, kľúč si doma nechal a tak keď sa navráti ako vnúde dnu, veru opatrovkyňu nezobudí lebo ho nepočuje, on sa tu prestydne, trápený nemocou ľahne, zomre, a či ja to všetko môžem zodpovedať?

V tom volakde volačo buchlo, bohvie kde, bolo to ďaleko. Veď vieš i Ty, že jestli v noci niečo buchne niekde, počuť to na ďaleko.

Jako tak buchlo, zľakol som sa sám, pritiahol som dvere, tak jako prv boly a ponáhlal som sa do môjho bývania, aby čím skorej bol v mojej svetlici.

Druhý deň rano v celom dome veľký poplach. Učbára vykradli. On odišiel niekde, opatrovkyňa zabudla dvere zamknúť, čo neskoršie i vyznala, a včas rano niektorý zlodej pobral čo len mohol: odev, prádlo, periny.

Ja som nesveril nikomu, čo som videl pri mojom návrate asice z tej príčiny, aby bol ušetrený výčítiek. Tým mi ale hlasnejšie výčítky robilo moje vlastné srdce, svedomie moje mi opakovalo chybu, ktorú som urobil.

Prípadalo mi, že som spoluvinnikom tých zlodejov. Nešlo mi to nijak do rozumu, že jako som to len mohol nechať otvorené dvere. Veď to bolo prirodzené zatísnúť dvere, ač by sa boly zavrely.

Mal som poučenie pre budúcnosť. Ah, jestli sa mi to ešte raz príhodi, ja dvere zavrem bez rozmýšľania.

Čo ešte čert nechcel mať?! Príležitosť nedala na seba dlho čakať. Kto vie, či ja práve neprepadam istým náhodám skoro pravde nepodobným?

Vraciam sa nedávno domov, opäť po polnoci. A hľa, zas najdem dvere otvorené, lenže nie tam kde prvý raz, ale o jedno poschodie vyššie. Bolo to nad učbárovým bývaním. Tam býval bohatý, starý mládenec.

Pravá strana dverí odstáva od prahu. Jestli ju otvorím, vidím pred svetlicu. Mráz ma prešiel. Či sa zlodeji už tu? A keďby sa teraz jeden z nich na mňa oboril so sekerou v ruke, a zafal by mi do hlavy alebo niekde inde, vidiac že je prezradený a v práci vyrušený.

Dodal som si smelosti. Vstúpil som dnu. Ticho všade. Otvoril som kuchynské dvere, veru netajím bál som sa, i tam prázdno. Nikde ani slýchu po nejakom zlodejovi. Kráčal som ďalej ku dverám svetlice a vždy som naslúchal. Ach ztade som počul chrapot susedov, ten chrapot, ktorý až ku mne na tretie poschodie sa často ozíva. Pán Vrabec doma a spí. Dival som sa sem a ta v predchýži, ale všetko bolo v poriadku. Tu visel jeho kožuch, čiapka, ba tu i jeho čizmy. Prišiel domov, vyzliekol, vyzul sa, šiel spať ale dvere zabudol zavreť. Jaká neopatrnosť! V noci pravda nestane sa mu nič, ale rano. Práve tak sa stať môže jako u učbára minule.

Keď som sem a tam poprezeral, vyšiel som von, pritiahol som dvere kým sa nezavrely. Buchlo to dosť hlasite, ale pán Vrabec sa nezobudí, on tuho spí, toho ani streľba nezбудí.

Oddýchol som si. Vykonal som svoju povinnosť. Jako to človeka spokojným, blaženým urobí!

Spať som nemohol. Vybral som si z knihovne knižku a čítal som v posteli. Vieš, človek má rozličné vôle a žiadosti. Mnohé sú veci, pri ktorých jestli ich vidím ma mráz prejde a práve z tej príčiny by ani za svet nevyšiel v noci za moje dvere, alebo ešte do schodov tohto starého doma.

Čítal som asi hodinu, ukrýval som sa vždy viac a viac a rozmýšľal som, kto natiadne za mňa dolu sídené hodiny. Teraz by veru nesiel z postele...! Za ten čas by mi nič do postele ľahlo kým sa ja vrátim. Mám ja v takýchto veciach veľkú a strašnú obraznosť.

Tu zrazu zavzneje zvonec podo mnou, v byvaní pána Vrabea. Bože môj, kto tam zvoní? Veď je on doma a sám býva! Ktože ho chce navštíviť teraz o dvoch hodinách po polnoci, ba veru už tri hodiny boli! Ani som nespozoroval, že sa tak čas minul.

Za okamih bolo ticho, ale zase zneje hlasný zvonec, jakoby chcel všetkých v dome zbúriť. Ale veru pán Vrabe len spí. Čo sa stalo? Či niekto preda u neho bol! Či ho zavraždil niekto? I myšlienka táto ma pojala, niekoho majú v podozrení a teraz sa k nemu dobývajú, aby sa presvedčili?

Bohvie že teraz by mi veru veľa sľúbiť mohol ktokoľvek, aby ja vyšiel z postele a aby sa šiel podívať, čo sa tam robí a keď by mi aj sľúbil, ba keďby mi aj dával, nešiel by. Zprepadená kniha! Prečo som nezaspal! Keby bol zaspal, nebol by nič počul, a zajtra, vo dne, no, nech by bolo akokoľvek!

Zvonec len neustával. Naposledy ale zamlčal, ťažké kroky bolo počuť po schodoch, a zas zatíchlo. Neskoršie som počul zas kroky, teraz už dvoch, potom hlas a reč, myslím, že to bol hlas správcu domu a ten druhý som nepoznal, to bol cudzí, teraz sa ozvalo zas zvonenie, búchanie na dvere a zas zvonenie. Trvalo to asi za pol hodinu, a potom zatíchlo všetko.

Naproti tomu ja som nezažmuril ani oka. To je strašné, čo sa tu robí. A čo sa stalo? Vražda? Mojm zavrením som tedy nič neodstránil? Alebo snáď práve mojm zavrením som pomohol nejaký zlý skutok spáchať?

Rano som vstal jako polámaný a skoro som sa triasol pred tým, že čoho sa dozviem, keď zídem dolu. A von z domu som musel odísť.

Sostupoval som ticho, opatrne, pripravený súc i na to najhoršie. Veru nazdal som sa, že pred dverami pána Vrabea zazrem kaluž krvi. Keby už len bol dolu s druhého poschodia! Keby už len bol von z domu!

Dúfal som, že šťastne prejdem, tu sa otvorila dvere z bývania Vrabea a z nich vystúpil — pán Vrabe sám.

Vzdychol som si z hĺboka a radostne som ho pozdravil. Poďakoval sa ale nejako nevrle a náhle sa spýtal prudko:

„Nepočuli ste v noci nič, pán sused?“

Oklamal som ho, že som veru nepočul nič.

„To som mal za noc!“ hovoril ďalej nevrle pán Vrabe. „Mám tu rodinu, môjho bratrance, slúži pri námorníctve, prišiel na urlaub, bude u mňa asi tri týždne, natoľko má slobodu. Boli sme oba na bále, ja som už bol ospalý, šiel som domov prv. Viktor zostal ešte tam. Veľmi tuho spím, posluhovačka odniesla druhý kľúč a tak som z tej príčiny nechal dvere nezavreté, aby Viktor dnu vnísať mohol. On tam chcel ešte zostať lebo bol sľúbený na ostatnú štvorylku, a to viete pán sused, že taký námorník vyláčne po plavbách a túži, za zábavou ženie sa jako bláznivý. Dobre, rieknem mu, vraví pán Vrabe ďalej, ostaň tu, nechám dvere otvorené, v noci nikto ku mne nepríde, viem to iste, že som dvere nezavrel, a keď on o troch po polnoci domov prišiel, dvere boli zavreté! Povážte si to polozenie, ten nepokoj kým mňa prebudili, kým mňa dobúchali a dozvonili. Potom už bolo po spaní, viac som do rana zaspáť nemohol. Ale to by rád vedel: kto zavrel? Komu nedovolil čert dobre robiť!“

Myslel som si, že lepšie urobím, keď sa ja nepriznám. Mlčal som a krútil som hlavou ako by som sa divil na tom, kto zavrel dvere.

Vidíš, priateľu, do čoho človek často upadne. Ty si sa spytoval a ja som Ti poradil. Teraz ale sa ja Teba spytujem: či má človek po pol noci, keď vidí dvere susedove otvorené a nikde ani slychu o človeku, či ich má zavreť a či ich má nechať otvorené? Či má hasiť? Či nemá hasiť?

Pozdravuje Ťa srdečne Tvoj starý

Alexander.

Vyzvanie k predplateniu.

Teraz pri nastúpivšej štvrti roka snažne prosíme všetkých našich priateľov, aby časopis náš rozširovali, aby s ním ľud oboznamovali. Spravia týmto nielen vlastenecký skutok, lež ozožiť budú aj ľudu, lebo mu poskytnú taký časopis, ktorým známosti svoje všestranne rozšíri, všestranne sa vzdelá.

Jako dosiaľ, tak aj na budúce budeme sa usilovať podávať ct. čitateľom časopis rozmanitého obsahu, ktorý sa bude *popri zdravých politických úvahách* zaoberať aj s priemyslom a kumpetvov, taktiež bude poskytovať aj hospodárske pokyny. Mravnopoučné rozprávky tiež budeme pestovať. Jedným slovom v časopise našom najdu *dost čítania jak politici*, tak aj tí, ktorí *radšej obľubujú poučné a zábavné veci*.

Úctive prosíme všetkých priateľov nášho časopisu, aby ho všemožne v kruhu svojom rozširovali. *Smer a zásady, ktoré zastávame*, zaslúžia všestrannú podporu.

Predplatná cena je tak nízka, že ju aj chudobnejší náš spoluobčan môže zaplatiť.

Predplatná cena na celý rok obnáša 2 zl.

na pol roka 1 zl.

na štvrt roka 50 kr.

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za pol ceny.

CHÝRNÍK.

Knieža-primas Vaszary meška teraz v Budapešti a Veľkonočné sviatky strávi tiež tu s celým svojim dvorom. Zvyčajné veľkotýždňové modlitby tiež tu vykoná a on bude odbavovať služby Božie v Matejovom kostole, ako i na Zelený štvrtok zvyčajné umývanie nôh. V utorok po Veľkonočnom pondelku bude birmovať v Matejovom kostole. 16. mája bude s celým dvorom v Prešporku a bude prítomný pri slávnostnom odhalení pomníka Marie Terezie.

Ministerská vďaka. Minister výučby v prípise vyslovil vďaka direktorovi turč.-sv.-martinských štát. škôl Ignácovi Boldišovi, za jeho jak na poli školstva, tak i na poli spoločenskom a verejnom pilné a zdarné pôsobenie. Z tejto príležitosti sriadili jeho kolegovia na čele s turčianskym škôldozorcom Júliusom Bereczom slávnosť, na ktorej mu pán Berecz ministerský prípis vďaka v sprievode peknej reči odovzdal.

Cieľom odpomozenia biedy odbývala sa tieto dni v Trenčíne porada pod predsedníctvom nadžupana Szalavského, na ktorej brali účasť všetci hlavní slúžnovci trenčianskej stolice. Na porade pojednávalo sa o prostriedkoch, ktorými by sa malo odpomôcť biede panujúcej v trenčianskej stolici a o výške peňažnej podpory, ktorá je potrebná pre chudobné obyvateľstvo jednotlivých okresov.

Slachetný darca. Ján Breznyk, kráľovský radca, správca lyceumu na odpočinku, daroval svoj majetok v hodnote stotisíc zlatých štiavnickému lyceumu. Veľkodušný darca si vymienil iba z úrokov ročne 2400 zl. a po jeho smrti svojím príbuzným 15 tisíc zlatých čo pozostalosť.

Socha Rakócziho. Mesto Košice uzavrelo vystavenie pomníka Franca Rakócziho ešte pred dvoma rokmi, to sa ale následkom nedostatku peňazí neuskutočnilo. Teraz daruje abauj-tornanská stolica tisíc zlatých na vystavenie pomníka Franca Rakócziho II. a i uzavrela, že usporiada sbierku po celej stolici.

Bismarck je chorý. O zdravotnom stave Bismarcka píše, že sa knieža sa pri poslednej prechádzke v parku značne prestydnuť a choroba ho od tých čias púta ku posteli. V nohách ho trápí lámka. V poslednom čase sa stal v jeho chorobe ešte nepriaznivejší obrat, tak že professor Schweninger musel byť ku kniežatú telegraficne volaný.

Kellner ablegátom. Pri vyslaneckých voľbách vo Viedni zvolený bol v V. kurii aj istý kellner Karol Mittermayer. Už počas jeho voľby sa často spomínaly isté listy z ktorých vysvitá podozrenie, že Mittermayer ako kellner bol ukradol svojmu kamarátovi pugilár s peniazmi. Teraz jeho prívrženci žiadajú, aby alebo zaľakoval z mandátu, alebo aby oproti kamarátovi zadal trestnú žalobu. Mittermayer volil toto posledné a vyslovil sa tak, že z vyslanectva nemôže zaľakovať, lebo žeby inšieho postavenia neobdržal, a upodozrievania žeby ho prenasledovali, keďby mandát i zložil. Mittermayer následkom tohto rozhodol, že si po zadaní mandátu pýtal urlaub od snemovne a že na zasadnutia bude chodiť len potom, keď sa očistil a keď vec súdobnou cestou prišla do poriadku.

Elektrická železnica medzi Debrecínom a Veľkým Váradom. Z Debrecína sdeľujú, že je spojenie týchto dvoch miest elektrickou železnicou už uzavreté. Miestne elektrické náložky budú slúžiť aj k elektrickému osvetľovaniu tých miest.

Nešťastie v bani. Z Iglova píše, že sa udalo veľké nešťastie v bani Kreuzschlag menovanej, ktorá patrí vitkovickej baňskej spoločnosti. Štefan Stanislav a jeho osemnásťročný syn a robotník Čech, baníci, pracovali spolu v jednej dutine, ktorej jedna stena sa zrútila a na nich zvalila. Stanislav a syn hneď zomreli, Čech je ľahšie poranený. Nešťastie oni sami zapríčinili, lebo podstavce nedbale postavali.

Cigán Rigó a kňažna Chimay, ktorá bola už raz opustila svojho Jančího, teraz sa s ním zase pomerila a počnúc od 1. apríla bude sa vraj so svojím Jančiom ukazovať Berlína za peniaze v jednej zábavnej miestnosti.

Telefon medzi Budapešťou a Berlínom. Počiatkom budúceho mesiaca začnú stavať telefonické spojenie medzi Budapešťou a Berlínom. Dĺžka čiary obnáša 1000 kilometrov, z ktorej padne na Uhorsko 480 km. Čiara povedie z Budapešte cez Ostrihom-Nánu, Galantu, Hlohovec, Trenčín, Žilinu, Bohumín (Oderberg) atď. až do Berlína. V septembri už bude pravdepodobne čiara otvorená a odaná premávke. Výlohy sú projektované na štvrt milióna zlatých. Toto telefoničné spojenie zaiste bude napomáhať obchodné potyky s Nemeckom, keď vezmeme do ohľadu rýchlosť dohovorenia sa, lebo potom sa bude môcť peštiansky kupec s berlínskym shovárať tak, ako sused so susedom.

Pozor na zápalisté látky. Zvláštna náhoda zapríčinila nešťastie jedného sikuľského gazdu. Jedna mačka mu podpálila dom. Ambrus, — tak sa volá gazda, — nalieval petroleum do lampy, pri čom vylial málo aj na okolo sa popletajúcu mačku. Mačka si ľahla potom ku otvorenému ohnisku; tu sa jej petroleumom navlažená srst chytila a horiace zviera utekalo nafakané na senný šop. Seno sa zapálilo a oheň sa rozšíril po všetkých gazdovských budovách, ktoré úplne zhorely.

Vysoký vek. V Arade zomrel tieto dni Jozef Rosner v stodruhom roku svojho života. Človek tento nebolo vzdor vysokému svojmu veku nikdy chorý. Príčinou jeho smrti bolo zoslabnutie.

Kreštania z Kréty hľadajú teraz útulok v Grécku, aspoň tí, ktorí nevládzu boj viesť s mohamedánmi. O týchto uprechľkoch píše jeden Angličan, ktorý ich navštívil v gréckom prístave Pyreusi, že príchod ubehlíkov bol strašný zjav. Po tisícoch prichádzali, zväčša ženy a deti, v každej hodine dňa a noci. Mnohí sa preplavili cez more na otvorených člnoch a vystáli strašné trampoty. Mnohé samodružé ženy porodily na člnoch alebo na brehu. Mnohí boli medzi nimi temer nahí, iní sa cestou od utrpení zbláznili. Obyvateľstvo Athén bolo celkom pobúrené, keď videli nešťastných ubehlíkov, a nebolo v meste rodiny, ktorá by nebola dala dobrovoľný príspevok na ubehlíkov, ktorých je asi 17.000. Chudobné athénske rodiny prijaly mnohých k sebe a možno tvrdiť, že tak pohostinní, láskyplní neboli ešte ľudia nikde, ako teraz v Athénach.

Smrť následkom zlej opatery. Ešte i teraz panuje medzi ľuďom ten zlý zvyk, že keď si dakto zlomí ruku alebo nohu neide k lekárovi o pomoc ale sa utieka k pokútnym felčiarom a mastičkárom a následkom toho pre často býva, že patričný ak smrti nepodľahne ostáva žobrákom na celý svoj život. Podobne sa stalo aj teraz v Subotici. Juraj Vukovič, statkár, spadol po tieto dni s povaly a zlomil si pravú ruku. Na miesto toho, žeby sa bol ku lekárovi obrátil o pomoc, išiel do susednej dediny ku jednému mastičkárovi, ktorý ho tak šťastne liečil, že Vukovič na tretí deň následkom otrávenia krvi po strašných mukách umrel. Mastičkára chytili a tento sa priznal, že od 25 rokov liečil na vidieku ako tajný lekár, ba vysvitlo, že si takto i značný majetok nadobudol. Prehľadli mu i bývanie a našli v ňom celú zásobu otravných látok a iných medicín.

Kartová daň. Zajímavý výkaz podáva ministerstvo financií o kartovej dani. Nieto zaiste ani jednej krajiny, kde by sa toľko kartovalo ako v Uhorsku a preda plátia kartové dielne v Rakúsku štátu asi 300.000 zl. dane, a u nás, kde majú karty nepomerne väčší odyt, sotva 90.000 zl. Príčinou tohoto je to, že sa u nás karty zväčša s rakúskymi kolkami užívajú, a uhorských výrobkov si kartári temer ani nepovšimnú. Uhorské kartové dielne, ku pr. Piatnikovská, zasielajú svoje výrobky zväčša do Rakúska

Šestoro základných zásad spolkov striedmosti znie nasledovne: 1. najväčším nepriateľom ľudského pokolenia je alkohol, pretože každá jeho kvapka otravuje telo; 2. pravidelné požívanie alkoholu trebárs v menšom množstve podryva zdravie, oslabuje zrak a zapríčiňuje mnohé nemoci tela i ducha; 3. alkohol je najväčším nepriateľom blahobytu ľudu, lebo ochromuje pracovnú silu tela i ducha a tvorí chudobu a biedu; 4. alkohol vedie k nemravnosti všetky stavy, k zločinom, áno až ku vražde a samovražde; 5. alkohol podryva život rodinný a tým i najdôležitejší poklad každého zdravého štátu; 6. alkohol bráni svojim prívržencom vykonávanie ich povinnosti voči rodine, spoločnosti a štátu.

Kolko reči vedel Mezzofanti. Jozef Mezzofanti, ktorý sa narodil roku 1774 v Bologne a roku 1849 ako kardinál zomrel v Ríme už v útlej mladosti učil sa rozličným jazykom a keď zomrel hovorilo sa o ňom, že vie mlúviť v sedemdesiatich jazykoch, ba životopisec Mezzofantiho uvádza, že mlúvil v 120 jazykoch. Najnovšie badania však objavili, že Mezzofanti cele dobre a bez chyby mlúvil v dvanástich jazykoch asfice vedel taliansky, latinsky, francúzsky, nemecky, dánsky, anglicky, holandsky, švédsky, rusky, česky, poľsky a maďarsky. Z ostatných 56 jazykov a 35 dialektov vedel práve len toľko, že sa vedel horko-fažko dorozumeť.

Épitészeti szemle. Szerkeszti Bobula János. VI. évfolyam. III. füzet. Budapest, 1897. Az országygyűlési értesítő kö- és könyvnyomdája részvénytársaság. IV. ker. Vármegeye-utca 11—13.

Výročná zpráva invalidského a pensijného spolku uhorských robotníkov. V hlavnom meste pred pár rokmi utvoril sa bol spolok, ktorého cieľom je zabezpečenie robotníka na prípad práce neschopnosti. Spolok účinkujúci pod názvom „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egylete (invalidský a pensijný spolok uhorských robotníkov)“ prijíma členov do troch tried asfice do I. tr. za týždenný poplatok 10 krov, do II. triedy za 12 krov a do tretej triedy za 15 krov týždenného poplatku. Právo na pensiu obsiahne člen spolku už po desiatich rokoch keď sa stane práce neschopným asfice v I. triede dostane po 10 rokoch členovstva 4·20, v II. triede 4·90 a v III. triede 5·95 kr. Rozumie sa, čím viac rokov trvá členovstvo, tým vyššia je pensia, tak že na príklad po 40 rokoch členovstva člen v I. triede dostane týždennú podporu 6 zl., v II. triede 7 zl. a v III. triede 8 zl. 50 krov. — Spolok sotva po párročnom jestvovaní má už dosaváď základinu 27,000 zlatých a číta 3800

riadnych členov. Spolok zakladá i filiálky keď sa v danom meste soberie väčší počet členov. Na Dolnej zemi má už viac filiálok a na Horniakoch už tiež jednu v *Nových Zámkoch*. Stanovy má spolok i v slovenskej reči. Miestnosť spolku je v Budapešti, VIII. okr. Józsefkörút číslo 68.

KU OBRAZKU.

Ježiš pokúšaný od diabla.

Jako nám zo svätého písma známo, Ježiš bol vtedy už v tridsiatom roku, keď sa dal od Jána pokrstiť vo vode Jordána. Potom vyšiel Kristus na horu, aby za štyridsať dní bol pokúšaný od diabla. Ježiš sa tu postil a zlačnel. Teda pristúpil k nemu pokušiteľ a riekol: Ak si Synom Božím, riekni, nech sa z týchto kameňov stanú chleby! Ale Pán Kristus mu odpovedal: Nie samým chlebom živý bude človek, ale každým Slovom Božím. Potom ho pojal diabol do mesta, postavil ho na vrch chrámu a riekol: Jestli si Synom Božím, spust' sa dolu, lebo je písané, že Boh prikázal anjelom svojim aby ťa objali aby si neurazil svoje nohy. Ježiš mu ale odpovedal: Nebudeš pokúšať Pána Boha svojho. Potom ho diabol vyviedol na vrch a ukázal Ježišovi všetko bohatstvo sveta a riekol: Toto všetko ti dám, jestli padneš a budeš sa mi klanáť. Ale Ježiš mu odpovedal: Odíď satane! lebo je písano: Pánu Bohu svojmu klanáť sa budeš a jemu samému slúžiť budeš! Diabol ho potom opustil a prišli anjeli a slúžili Ježišovi. — Aj hľa, berme si príklad z nášho Spasiteľa v našich pokúšeniach, aby sme sa aj my stali hodnými Toho, ktorý miluje, ale často ťažko navštevuje.

K OBVESELENIU.

V rečníckom úchvate.

Professor (k žiakom na konci roku): „Drahí priatelia! Až vyjdete odtiaľto, neodávajúte sa nikdy pitiu. Toto zatemňuje rozum ľudí a robí z nich hlupákov! Pamätujte na mňa!“

Zlomyselnosť.

Cudziniec (majúci v úmysle navštíviť zámok známy svojimi pamätnosťami pýta sa vrátneho): „Prosím, či by si mohol obzreť v zámku starožitnosti?“

Vrátny: „Ľutujem, ale dámy sú nie doma!“

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 31. marca.

Obilie	Jakoť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Cenne papiere		Cenne papiere	Cenne papiere	
		od	do		Peniaze	Tovar		Peniaze	Tovar
Pšenica banátska	77—81	7.90	8.05	Štátny dlh.					
pešťianska	77—81	7.80	8.05	Uhorská zlatá renta 4%	121.50	122.25	Prvá uhor. poisť. spol.	4125.—	4250.—
stolnobebrádska	77—81	7.90	8.10	„ korunová renta 4%	99.20	99.50	Pešť. uh. kupec. b.	1190.—	1195.—
Raž (lito)	70—72	6.30	6.40	Uhorské regálové úpisý 4½%	100.25	101.25	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7870.—	7900.—
Jačmeň na krm	60—62	4.20	4.45	„ premiové úpisý	151.00	152.00	Salgó-tarjána baňa na uhlie	570.—	575.00
na páku	62—64	5.20	6.00	Uhorská tiasko-segedínska po-			Záložné listy.		
na várku	64—66	6.50	6.00	žička 4%	141.50	142.50	Uhorského pozem. úverkového		
Ovos	39—41	5.80	6.30	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	122.25	123.50	ústavu 5%	101.00	102.00
Kukurica	73	3.60	3.70	„ vyvážkové úpisý 4%	102.25	103.—	Uhorského úver. záložného ú-		
Prosó	—	4.90	5.20	Spoločná požička v beľ. penia-			stavú 4½%	100.50	101.00
Repica	—	—	—	zoch 4½%	101.00	102.00	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	100.—	101.50
Ďatelínové semá, luc.	—	42.00	48.00	Žreby.			Peniaze.		
„ červené	—	25.—	28.—	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.80	Cisársky dukát	5.67	5.72
Svínská masť pešťianska	—	55.—	56.00	Uhorského „Červeného križa“	8.00	8.50	Dvadsať-frankovník	9.51	9.55
„ vidiecka	—	—	—	Rakúskeho	20.50	21.00	Nemecká ríšska marka	58.65	58.85
				Bazílika	6.25	6.50	Striebro	—	—

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.